

зациите, борещи се също като българите за своето политическо освобождение, като единствено надеждно съюзничество.⁶⁴

Това съвпадение на вижданията на идеолога на БРЦК и на П.Хитов е обяснимо: и двамата познавали по-добре от другите дейци на БРЦК реалните условия в двете южнославянски княжества и в областите под турска власт. А също и наложителността от революционно сътрудничество с другите страдащи под робство народи.

Позициите на войводата Панайот не се различават по същество и от възгледите на В.Левски за ползата от българо-сръбското революционно сътрудничество. Заедно с критичността си към официалната политика на княжеството, произхождаща от собствените му впечатления във връзка с разтурянето на Втората българска легия и при други събития, той не само не изключва контактите и съвместните действия със сродните движения и групировки в сръбското общество, но и настоява в дописката си - писмо до Каравелов и "Свобода" от януари 1871 г. той да се свърже с "братята сърби" и провери намеренията им за съвместни действия срещу Турция заедно с българите. И за инициативата на БРЦК от следващите месеци на 1871 г. да изпрати с такава цел своя делегация в Белград с негово участие, ръководителят на вътрешните комитети не се противопоставя по същество, не отхвърля възможното взаимодействие и взаимопомощ в борбата, дори заявява, че в подходящия момент и лично ще участва в проучването на евентуалното споразумение с "братята сърби". Несъгласието му е само именно за подходящия момент - той смята, че преговори дори с официална Сърбия могат да се водят, но след като комитетската организация на БРЦК в България укрепне и бъде извършена известна подготовка за въстанието.⁶⁵ В края на 1871 и началото на 1872 г. обаче, когато получава писмено уверение за намеренията на "черногорските юнаци", т.е. на Омладината, за сходството на вижданията им за освободителните революции в България и другите южнославянски области под турска власт, вече не само не изчаква такъв момент, а дава нареждания за незабавна подготовка на комитетите за въстание съвместно и едновременно с другите народи. И по-късно, през 1872 г. търси съдействието на видни омладинци като Й.Маркович за приемане на млади българи за военно обучение в сръбски учебни заведения.⁶⁶

Тези факти са безспорно доказателство за действителното, а не предубедено тълкуване на отношението на Левски към Сърбия и сръбската демократична общност в лицето на Омладината и свързаните с нея среди в Черна Гора, Босна и Херцеговина. Но заедно с това тези факти свидетелстват, че той и П.Хитов мислели еднакво, а не били на противоположни или различни позиции относно ползата от революционно сътрудничество на българите със сърбите, черногорците и другите южнославянски народи. Сродни били и вижданията им за историческата обусловеност и политическата наложителност на такова сътрудничество. И за двамата важи и диференцираното им отношение към официалната политика на двете свободни княжества, от една страна, и към демократичните и революционните сили в лицето на народните движения и техния политически представител - Омладината и различни-